

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 13CoE/42/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812214273
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Vašková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3812214273.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného: CASH COLLECTORS SK, s.r.o., so sídlom Bratislava, Mlynské Nivy 49, IČO: 44 703 015, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Havel, Holásek & Partners, s.r.o., so sídlom Bratislava, Mlynské Nivy 49, IČO: 36 856 584, proti povinnej: I. J., bytom Y., B. XXXX/XQ., o vymoženie 2.132,21 eur s príslušenstvom, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 14. septembra 2012, č.k. 15Er/2719/2012-23, takto

rozhodol:

Krajský súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora I. I. T., Exekútorový úrad X., so sídlom K., o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa návrhom doručeným súdnemu exekútorovi dňa 30. júla 2012 domáhal vykonania exekúcie proti povinnej pre vymoženie istiny vo výške 2.132,21 eura s prísl., na základe exekučného titulu, ktorým je Rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn. II/2011-6665 vydaný jediným rozhodcom C.. S. J. dňa 19. januára 2012. Súdny exekútor, I. I. T., požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Súd v zmysle ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul; ich súlad resp. rozpor so zákonom a dospel k záveru, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom, ktorý by mohol tvoriť podklad na vykonanie exekúcie. Z predloženého exekučného titulu - vyššie uvedeného rozhodcovského rozsudku a Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX súd zistil nasledovné skutočnosti. Dňa 18. novembra 2005 bola medzi právnym predchodcom oprávneného (Slovenská sporiteľňa, a.s.) a povinnou uzavretá Zmluva o splátkovom úvere (ďalej len Zmluva), ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú aj Všeobecné obchodné podmienky (ďalej len obchodné podmienky), na základe ktorej bol povinnej poskytnutý úver vo výške 995,82 eur (30.000,- Sk), ktorý sa zaviazala splácať v mesačných splátkach po 27,05 eura (815,- Sk). Povinná nedodrжала podmienky zmluvy, a tak si oprávnený uplatnil svoje nároky na rozhodcovskom súde. Súd v prvom rade skúmal samotnú Zmluvu, ktorá vytvára právny rámec vzťahu medzi oprávneným ako veriteľom a povinnou ako dlžníkom a dospel k záveru, že tento právny vťah je potrebné posudzovať podľa ustanovení o spotrebiteľskom práve. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, nakoľko z obsahu spisu nevyplýva, že by povinná pri uzatváraní tejto zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, resp. že by jej bol poskytnutý úver na výkon zamestnania, povolania, a z tohto dôvodu sa považuje za spotrebiteľa. Na druhej strane je nepochybné, že právny predchodca oprávneného uzatváral predmetnú zmluvu v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, čo je zjavné aj z výpisu z obchodného registra. Z toho dôvodu sa oprávnený považuje za dodávateľa. Zo samotnej zmluvy a jej zmluvných dojednaní je zrejmé, že povinná nemohla individuálne ovplyvniť ich obsah, boli už vopred pripravené, nakoľko sa uzavierali vo viacerých prípadoch pre veľký počet spotrebiteľov. Z obsahu zmluvy, s prihliadnutím na právne postavenie účastníkov zmluvy má súd za to, že úver bol povinnej poskytnutý

ako spotrebiteľovi. Vzhľadom k vyššie uvedenému súd dospel k záveru, že ide o spotrebiteľskú zmluvu a súčasne spotrebiteľský úver (s prihliadnutím na povahu účastníkov, obsah zmluvy a vopred pripravený obsah zmluvy na predtlačnom formulári) a na vzťah medzi veriteľom (oprávneným) a dlžníkom (povinnou) je potrebné aplikovať ustanovenia spotrebiteľského práva. V danom prípade, a to vzhľadom ku skutočnosti, že povinný si neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy, uplatnil si oprávnený svoje nároky v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej rozhodcovskej doložky v článku 18. obchodných podmienok. Preskúmaním obchodných podmienok, konkrétne článku 18. vzhliadol súd v takto ustanovenom zmluvnom dojednaní nekalú podmienku k čomu ho viedli nasledovné dôvody. Tu sa súd zaoberal aj tým, či je vôbec možné v rámci spotrebiteľskej zmluvy platnú rozhodcovskú doložku uzatvoriť. Podľa ustanovenia § 8 ods. 5 (predtým ods. 3) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch spory o platnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o právach a povinnostiach vyplývajúcich z tejto zmluvy rozhoduje súd. Na druhej strane vzhľadom ku skutočnosti, že rozhodcovské konanie de facto reprezentuje realizáciu právnych záruk, ktorú upravuje čl. 46 Ústavy SR ako právo na súdnu a inú právnu ochranu ako aj s poukazom na ustanovenia § 1 ods. 1, § 3 ods. 1 a § 51 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z.z. takéto zmluvné dojednanie nie je možné v spotrebiteľskej zmluve úplne vylúčiť. Takouto otázkou sa zaoberal aj Najvyšší súd Českej republiky, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia 32 Cdo 2282/2008 uviedol, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní nie je porušenie čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, pokiaľ účastníci konania majú možnosť ovplyvniť, aký rozhodca (či skupina rozhodcov) bude o ich právach a povinnostiach v súlade s platnou rozhodcovskou zmluvou rozhodovať. Zmluvné dojednanie o voľbe spôsobu riešenia sporu v rozhodcovskom konaní predpokladá v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní dohodu obidvoch zmluvných strán vo forme osobitnej zmluvy, alebo formou rozhodcovskej doložky k zmluve. V tomto prípade bola rozhodcovská zmluva súčasťou zmluvy ako rozhodcovská doložka. Rovnako dohodu vyžaduje v zmysle ustanovenia § 6 ods. 1 a § 8 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní aj voľba rozhodcu resp. postup jeho dodatočného ustanovenia. V danom prípade bol spôsob riešenia sporu, aj voľba rozhodcovského súdu uskutočnená jednostranne, nakoľko samotné ustanovenie rozhodcovskej doložky na predtlačnom formulári dokonca predchádzalo nepochybne aj samotnému rozhodnutiu povinnej si finančné prostriedky touto cestou obstaráť, čiže predtým ako k uzatvoreniu zmluvy povinná vôbec pristúpila. Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania súd vidí v tom, že faktickým subjektom, ktorý definuje, kto rozhoduje v tomto prípade je Veriteľ (právny predchodca oprávneného), pretože tento zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve, ktorú v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Ak by aj rozhodcovská doložka dávala na výber medzi štátnym a rozhodcovským súdom, ale pre prípad vyvolania rozhodcovského konania dodávateľom sa musí spotrebiteľ podrobiť rozhodcovskému konaniu, nie je možné poskytnúť súdnu ochranu v rámci exekúcie, ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok a oprávneným je dodávateľ. Rozhodcovskú doložku je preto treba vykladať tak, že neodporuje princípu zákazu jednostrannosti určenia riešenia sporov aj s prihliadnutím na § 106 O.s.p. (ktorý pri platnej rozhodcovskej zmluve bráni konaniu pred štátnym súdom), ak práva v exekúcii uplatňuje ako oprávnený spotrebiteľ. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami súd zabezpečí bez ohľadu na povahu spotrebiteľského vzťahu a teda dokonca aj v prípade, ak nejde o spotrebiteľský úver. Preto zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenie pre exekútora. O túto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak by spotrebiteľ podľa neho mal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by sa podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Podľa názoru súdu je dojednanie takejto rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neplatná. Svoj názor opiera o to, že spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah, čo v ich vzťahu spôsobuje značnú nerovnováhu. Aj v predmetnom prípade povinný nemal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť, nakoľko jej súčasťou sú aj obchodné podmienky. Povaha zmluvy je teda adhézna, teda spotrebiteľ ju mohol prijať buď ako celok resp.

odmietnuť. Obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený. Výkladovým pravidlom pre posudzovanie povahy neprimeranej zmluvnej podmienky, ale na základe zásady nepriameho účinku aj aplikovateľným právom, sú ustanovenia smernice (93/13/ES), a to najmä citované ustanovenia, ktoré sú dostatočne presné a zrozumiteľné. Použitie ustanovení smernice sa opiera o nepriamy účinok práva EU na právne poriadky členských štátov, ktorý spočíva v povinnosti konformného výkladu. Nejde teda o priame dosiahnutie výsledku riadnym implementovaním smernice, ale o nepriame dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou - výkladom prostredníctvom rozhodnutia vnútroštátneho súdu a nie vnútroštátneho právneho aktu implementujúceho smernicu. Keďže zmyslom, cieľom a účelom právnych noriem týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa je poskytnúť spotrebiteľom minimálne takú úroveň ochrany, aká je stanovená smernicou 93/13/EHS, tak aj vnútroštátny súd je povinný vykladať predmetné ustanovenia smernice a vnútroštátneho práva tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený predmetnou smernicou. Svoj názor o neprimeranej povahe predmetnej rozhodcovskej doložky súd opiera aj o stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04.06.2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Gyórfi bod 40. V rozhodovanej veci na základe dodávateľom vopred stanoveného obsahu rozhodcovskej doložky nielenže nerozhodoval všeobecný súd, ale rozhodoval rozhodcovský súd zvolený oprávneným. Je namieste si uvedomiť aj okolnosť, že zriaďovateľom rozhodcovského súdu, ktorý v predmetnej veci rozhodoval je podnikateľský subjekt - obchodná spoločnosť, právnická osoba založená v zmysle Obchodného zákonníka za účelom podnikania, ktorého cieľom je dosahovanie zisku. Záujmom zriaďovateľa rozhodcovského súdu teda zrejme bude, aby bol tento ustanovený na rozhodovanie v čo najväčšom množstve prípadov, za prejednanie ktorých bude prislúchať odmena. Uvedená okolnosť môže mať vplyv na jeho rozhodovanie. Pre účely posúdenia prípadného nekalého charakteru zmluvnej podmienky hranica ochrany spotrebiteľa vychádza nielen z konkrétneho exemplifikatívneho výpočtu nekalých zmluvných dojednaní (podľa ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy) ale tiež zo všeobecného zákazu akéhokoľvek dojednania, ktoré vytvorí v právach a povinnostiach značnú nerovnováhu (podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy). Výpočet neprijateľných podmienok môže a má dopĺňať judikatúra. Tento výpočet je zo strany zákonodarcu neustále dopĺňaný a precizovaný. Týmto spôsobom zákonodarca reaguje na nesprávnu aplikačnú prax. V tomto výpočte je s účinnosťou od 1. januára 2008 výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka požadovanie od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Len zo samej skutočnosti, že sa uvedená podmienka v tomto príkladnom výpočte v čase uzatvorenia zmluvy nenachádzala nemožno vyvodiť, že vyžadovanie od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nie je neprijateľnou podmienkou obsiahnutou v spotrebiteľskej zmluve. Zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľského práva v Občianskom zákonníku je poskytnúť spotrebiteľom v SR ako členskom štáte minimálne taký štandard ochrany aký stanovuje smernica 93/13/EHS. Rozhodcovská doložka obsiahnutá v obchodných podmienkach zmluvy podľa názoru súdu spĺňa všetky podmienky tak z pohľadu ustanovení § 53, 54 Občianskeho zákonníka platného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ako aj z pohľadu Smernice Rady 93/13/EHS (výkladovej pomôcky ustanovení spotrebiteľského práva), aby bola kvalifikovaná ako nekalá. Existujúca, ale neplatná rozhodcovská doložka nemôže byť základom právomoci rozhodcovského súdu. Ak si rozhodca svoju právomoc z takto uzavretej doložky odvodil, na ktorom základe následne vydal exekučný titul, nemožno takéto rozhodnutie považovať za rozhodnutie vydané osobou na to oprávnenou. Uvedené spôsobuje, že pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie neprebehlo riadne rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom by bol rozhodcovský rozsudok, na podklade ktorého by mohla byť v zmysle ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku vedená exekúcia. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti, súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zamietol. Predložený rozhodcovský rozsudok vzhľadom na absenciu právomoci rozhodcu v danej veci konať, a to s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky, nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodne o udelení poverenia pre súdneho exekútora, alebo aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že postupom súdu prvého stupňa sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazujúc na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uviedol, že právoplatný rozhodcovský

rozsudok má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu, v dôsledku čoho je exekučný súd povinný nakladať s takýmto rozsudkom rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne by uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom a iný prístup, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní. Dôvodil, že v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka je možné posúdiť rozhodcovskú doložku v konkrétnom prípade ako neprijateľnú zmluvnú podmienku len v zmysle tzv. generálnej klauzuly - § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že Slovenská sporiteľňa, a.s. ako banka mala v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 o bankách v znení účinnom pri uzatváraní zmluvy povinnosť ponúknuť svojim klientom uzatvoriť rozhodcovskú zmluvu. Nestotožnil sa preto s názorom súdu prvého stupňa, ktorý posúdil rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú podmienku už len preto, že takéto dojednanie znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a ponecháva ho výlučne na vôli dodávateľa. Ďalej uviedol, že slovenská právna úprava výslovne nevylučuje dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve. S poukazom na ust. § 45 ods. 1 písm. c) a § 45 ods. 2 ZoRK argumentoval, že tento zákon za určitých okolností pripúšťa kontrolu rozhodcovských rozsudkov všeobecnými súdmi, a to inštitútom žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40, § 41, § 42 a § 43, čiže vnútroštátna úprava umožňuje zrušenie rozhodcovského rozsudku na základe žaloby, z dôvodov a po splnení podmienok uvedených v ZoRK. V prípade, ak vnútroštátne exekučné súdy môžu vecne preskúmať právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok, právny inštitút žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku stráca zmysel. Dôvodil, že exekučný súd nie je oprávnený posudzovať vecnú správnosť rozsudku rozhodcovského súdu, je však oprávnený skúmať, či toto rozhodnutie vydal orgán s právomocou na jeho vydanie a či je rozhodnutie vykonateľné z materiálnej a formálnej stránky. Mal za to, že podpisom hlavnej zmluvy, ktorá odkazuje na VOP, je v danom prípade rozhodcovská doložka platne dojednaná a je dodržaná jej písomná forma. V závere odvolania navrhol, aby odvolací súd v prípade, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdí, pripustil dovolacie otázky v nasledujúcom znení: 1/ či je možné posudzovať rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách uzatvorených do 31. decembra 2007 na základe ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, keď toto ustanovenie nadobudlo účinnosť dňom 01.01.2008 a v zmysle ust. § 879j Občianskeho zákonníka sa na právne vzťahy, ich vznik a nároky vzťahuje doterajšia právna úprava; 2/ či je možné pod ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka rozumieť stav, ktorý umožňuje spotrebiteľovi dosiahnuť nápravu prípadného nesprávneho rozhodcovského rozsudku procesnými prostriedkami uvedenými v ZoRK; 3/ či je dodržaná písomná forma rozhodcovskej doložky, ak bola dojednaná v hlavnej zmluve odkazom na všeobecné obchodné podmienky, ktoré neboli osobitne podpísané.

Povinná sa k odvolaniu oprávneného písomne nevyjadřila.

Odvolací súd preskúmal vec v zmysle § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Exekučný súd v rámci svojho postupu pri preskúmaní listín podľa ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s ustanovením § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní z úradnej povinnosti posudzuje, či rozhodcovský rozsudok, ktorý je podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku tiež spôsobilým exekučným titulom, nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právne nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. c/), resp. či rozhodcovský rozsudok nemá nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/. Ak súd zistí tieto nedostatky, exekučné konanie aj bez návrhu zastaví. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v dôsledku neplnenia zmluvne dojednaných povinností zo strany dlžníka podľa zmluvy, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, potom exekučný súd v rámci postupu podľa § 44 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. z úradnej povinnosti správne v danej veci posudzoval rozhodcovský rozsudok z aspektu, či plnenie priznané týmto rozsudkom nemá taký charakter, pre ktorý je potrebné úplne, alebo čiastočne exekučné konanie zastaviť, resp. v danom prípade zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre rozpor exekučného titulu so zákonom.

Už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je exekučný súd, konajúci o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený aj bez návrhu (ex offa)

skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky, vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2012, sp. zn. 6 Cdo 105/2011).

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá, alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu, alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012, sp. zn. 5Cdo 230/2011).

Za správny odvolací súd považuje právny názor súdu prvého stupňa, že Zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 18. novembra 2005 je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi oprávneným, resp. jeho právnym predchodcom - Slovenskou sporiteľnou, a.s. a povinnou bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Odvolací súd poukazuje na to, že predmetná zmluva vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinného v čase jej uzavretia. Z uvedeného dôvodu v zmysle § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s poukazom na prevzatie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z komunitárneho práva v oblasti ochrany spotrebiteľa, bolo aj v oblasti obchodného práva potrebné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú obchodnoprávne vzťahy len podmnožinou občianskoprávných vzťahov, a preto ak v čase uzavretia zmluvy medzi účastníkmi neexistovala špeciálna úprava ochrany spotrebiteľa v Obchodnom zákonníku, bolo v zmysle § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka povinnosťou účastníkov právneho vzťahu subsidiárne aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, obsiahnuté v Občianskom zákonníku, aj v obchodnoprávných vzťahoch. Preto súd prvého stupňa postupoval správne, ak na vzťah účastníkov aplikoval príslušné právne normy, chrániace spotrebiteľa.

Pri posudzovaní exekučného titulu z aspektov ust. § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z. súd prvého stupňa správne vychádzal z ust. § 53 a § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a smernice Rady 93/13/EHS a zisťoval, či zmluva, na základe ktorej bol priznaný nárok oprávnenému, neobsahuje takú podmienku, ktorá má nekalý charakter, a je preto absolútne neplatná. Správne pri skúmaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že rozhodcovská doložka má charakter nekalej podmienky, keďže spôsobuje v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, teda povinnej. Rozhodcovskú doložku, upravenú v článku 18 Všeobecných obchodných podmienok opodstatnene považoval súd prvého stupňa za nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti.

Smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nemá ako prameň komunitárneho práva horizontálny priamy účinok, ale existuje komunitárna povinnosť interpretovať vnútroštátne právo komunitárne konformným spôsobom. Smernica podľa čl. 1 písm. q/ Prílohy považuje riešenie sporov zo spotrebiteľských zmlúv v rozhodcovskom konaní za ustanovenie neprimerané. Zákaz neprimeranosti je tu potrebné chápať tak, že podnikateľ ako druhá zmluvná strana spotrebiteľskej zmluvy nesmie zneužívať svoje silnejšie postavenie - dané tým, že spotrebiteľ nie je fakticky schopný presadiť akékoľvek zmeny formulárových zmluvných podmienok, a že pri úverových zmluvách koná spotrebiteľ pod tlakom finančnej tiesne, a tak podnikateľ vlastne môže získať nefair výhody, ktorou je aj prenesenie sporu zo sústavy

nezávislých súdov na rozhodcu, s ktorým podnikateľ dlhodobu spolupracuje, poskytuje mu zdroj príjmu, v konaní nie je potrebné nariadovať pojednávanie, sú vylúčené opravné prostriedky.

V danej veci rozhodcovská doložka, ktorú predkladal oprávnený povinne na vopred pripravenom formulári, nebola individuálne dojednaná a jej obsah povinná ani nemohla ovplyvniť. Veriteľ mohol na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie a rozhodnutie rozhodcovskému súdu, ktorý si sám zvolil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Na základe tejto rozhodcovskej doložky spotrebiteľ ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu stráca právo brániť sa voči takýmto nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. Výber osoby rozhodcu, resp. rozhodcovského súdu pritom uskutočnil jednostranne sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve, resp. všeobecných obchodných podmienkach. Odvolací súd zastáva názor, že o nekalú zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ má podľa nej možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym všeobecným súdom, ale ak by sa podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa (veriteľa), spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej doložky je potom potrebné považovať takúto rozhodcovskú doložku v celosti za neprijateľnú podmienku, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdného dvora EÚ/ES (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05).

Odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví, ak ide o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v tomto prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie). Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

Pokiaľ oprávnený poukázal v odvolaní na skutočnosť, že v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách sú banky povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, odvolací súd k tomu uvádza, že právny predchodca oprávneného neuzatvoril s povinnou osobitnú rozhodcovskú zmluvu (ani nedal povinne osobitný návrh na jej uzatvorenie a príslušné poučenie), ale rozhodcovská doložka bola začlenená do vopred pripravených všeobecných obchodných podmienok právneho predchodcu oprávneného. Povinná ako spotrebiteľ bola v postavení, že buď zmluvu aj s príslušnými obchodnými podmienkami pre úver príjme ako celok a úver dostane, alebo zmluvu ako celok odmietne. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že stanovenie povinnosti banky ponúknuť klientom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy neznamená, že veriteľ je oprávnený včleniť do svojich zmlúv také znenie rozhodcovskej doložky, ktoré zakladá značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa (tak ako tomu bolo v predmetnom prípade). Ak veriteľ uzatvára zmluvu so spotrebiteľom, je povinný rešpektovať aj príslušné zákonné normy chrániace spotrebiteľa.

Odvolací súd uzatvára, že v danom prípade je potrebné posúdiť rozhodcovský rozsudok ako nulitný, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, teda nejde o spôsobilý exekučný titul podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku, a preto súd prvého stupňa postupoval správne, keď žiadosť súdného exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Nakoľko vyššie uvedené rozhodnutie vychádza z ustálenej súdnej judikatúry, odvolací súd nepovažoval za potrebné pripustiť dovolanie v danej veci, keďže sa nejednalo o otázky zásadného právneho významu.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.